

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 7/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2012

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2012 (HE 59/2010 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin nojalla ympäristövaliokunta on päättänyt antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöministeri Ville Niinistö
- asunto- ja viestintäministeri Krista Kiuru
- budjettineuvos Pekka Pelkonen ja budjettisihteeri Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
- kansliapäällikkö Hannele Pokka, talousjohtaja Oili Hintsala, ylijohtaja Helena Säteri, ylijohtaja Timo Tanninen, ympäristöneuvos

Saara Bäck ja pääsuunnittelija Tommi Laanti, ympäristöministeriö

- ylimetsänhoitaja Matti Heikurainen ja neuvotteleva virkamies Leena Westerholm, maaja metsätalousministeriö
- hallitusneuvos Anja Liukko, työ- ja elinkeinoministeriö
- rahoituspäällikkö Markku Aho, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
- luontopalvelujohtaja Rauno Väisänen, Metsähallitus
- pääsihteeri Anne Viita, Vuokralaiset VKL ry
- johtaja Aija Tasa, Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry
- luonnonsuojeluasiantuntija Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausuntonsa ovat antaneet:

- Valtion liikuntaneuvosto
- Suomen Vesilaitosyhdistys ry
- Motiva Oy.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

1 Asuminen ja rakentaminen

Asuntotuotannon tukeminen

Vuokra-asuntotilanne on vaikea kasvukeskuksissa ja erityisesti pääkaupunkiseudun kunnissa,

joissa on jatkuvasti asuntojen alitarjontaa. Pula kohtuuhintaisista asumisratkaisuista ja erityisesti pienistä vuokra-asunnoista sekä asumisen kalteus myös yleisellä tasolla on jo muodostumassa esteeksi työvoiman saatavuudelle, mikä haittaa talouden kasvua ja kilpailukykyä. Riittämätön asuntotarjonta ilmenee paitsi korkeina asunto-

jen hintoina myös seudun yhdyskuntarakenteen hajautumisena.

Asuntomarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi ja tilanteen helpottamiseksi tarvitaan monipuolista asuntopolitiikkaa, kuten pitkäjänteistä maapolitiikkaa, riittävää tonttitarjontaa, sujuvaa kaavoitusta ja kilpailun lisäämistä. Vaikka asuntomarkkinat toimivat lähtökohtaisesti markkinalähtöisesti, tarvitaan valtion tukemaa asuntotuotantoa varsinkin sellaisten väestöryhmien asumisen järjestämiseen, joiden asuinolojen järjestäminen ei muutoin toteudu. Kohtuuhintaisen vuokra-asuntojen saatavuus on tärkeää myös elinkeinopoliittisista syistä. Valiokunta korostaa, että valtion tukemalla asuntotuotannolla voidaan myös tasata talouden suhdannevaikutuksia ja käyttää sitä elvytysluonteisena keinona.

Talousarvioesityksessä on varauduttu tukemaan valtion asuntorahastosta noin 7 000 uuden korkotukiasunnon rakentamista, kun korkotukilainojen hyväksymisvaltuus on 1,025 miljardia euroa. Lisäksi talousarviossa on varauduttu 2 000 asunnon käynnistymiseen ns. täytetakausellisen välimallin avulla, jonka valtuudeksi esitetään 250 miljoonaa euroa. Erityisryhmien asuntotuotannon avustusvaltuus säilyy 110 miljoonan euron tasolla, mitä on pidettävä hyvänä, sillä tarvetta lisäävät heikkokuntoisten vanhusten kasvava määrä ja erityisryhmien vähenevät laitospaikat. Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen ja kehitysvammaisten asumistilanteen parantaminen ovat tärkeitä tavoitteita, jotka tulee toteuttaa suunnitelmien mukaisesti.

Euroopan rahoituskriisin pitkittyminen voi johtaa talouden nousun hiipumiseen, jolloin tulee taas ajankohtaiseksi harkita ehdotettua voimakkaampia toimenpiteitä valtion tukeman asuntotuotannon osalta. Arvioiden mukaan Suomeen tarvitaan joka vuosi 35 000 uutta asuntoa lisää, jotta kasvavan väestön asumistarpeista voidaan huolehtia. Valiokunta on huolissaan vuoden 2011 korkotukivaltuuden niukasta käytöstä. Tuettua asuntotuotantoa ei ole käynnistynyt valtuuden sallimaa määrää, mitä on pidettävä ongelmallisena vuokra-asuntojen kovan kysynnän jatkuessa. Valiokunta korostaa, että vaikeassa asuntotilanteessa pääasia olisi, että tuettu

asuntotuotanto käynnistyy täysimääräisesti riippumatta siitä, onko kysymyksessä korkotuettu vuokra-asunto- ja vuokratalolaina vai asumisoikeustalolaina. Valiokunta tulee omalta osaltaan seuraamaan tilanteen kehitystä tarkoin.

Vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalainojen korkotuesta annettua valtioneuvoston asetusta on muutettu siten, että lainansaajan maksettavaksi jäävä perusomavastuu korkotuesta on puolitettu (1,7 %) lainoissa, jotka myönnetään uusien, muille kuin erityisryhmille tarkoitettujen vuokra-asuntojen rakentamista varten. Muutos perustuu suoraan hallitusohjelman kirjaukseen, ja sen tavoitteena on lisätä toimijoiden kiinnostusta valtion tukemaan tavalliseen vuokra-asuntotuotantoon parantamalla korkotuella hankkeiden pitkän aikavälin taloudellisia toimintaedellytyksiä, eikä se siksi koske asumisoikeustalolainoja. Muutoksen tosiasiallinen vaikutus hintatasoon riippuu osaltaan korkotasosta, mutta valiokunta pitää muutosta kuitenkin oikeasuuntaisena toimenpiteenä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että tavoitteen mukaisen asuntotuotannon käynnistyminen kokonaisuutena varmistetaan.

Talousarviossa ei ole otettu huomioon valtion toimenpiteiden rahoitustarvetta talven aikana valmisteltavan Helsingin seudun MAL-aiesopimuksen osalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että Helsingin seudun aiesopimuskäytäntöä seudun tontti- ja asuntotarjonnan edistämiseksi kehitetään edelleen tavoitteellisemmaksi ja velvoittavammaksi sekä että järjestelmää tarpeen mukaan laajennetaan muihin kasvukeskuksiin.

Avustukset korjaustoimintaan

Korjausrakentamisen merkitys asuntopolitiikan osana kasvaa asuntokannan vanhetessa ja tullessa peruskorjausikään. Korjausrakentaminen vaikuttaa asuntomarkkinoiden toimintaan, kun aiheutuvat kustannukset nostavat asumisen hintaa. Myös väestön ikääntyminen ja tarve esteetömään asumiseen asettaa korjausrakentamiselle haasteita, jotka tulee ottaa asuntopolitiikassa huomioon yhteiskunnalle syntyvien kustannusetujenkin kannalta, kun näin voidaan edistää

ikäntyvien mahdollisuuksia asua kotonaan mahdollisimman pitkään.

Avustukset korjaustoimintaan -momentin (35.20.55) määrärahasi esitetään 55,5 miljoonaa euroa, josta korjausavustuksiin on tarkoitus suunnata 37,5 miljoonaa ja energia-avustuksiin 18 miljoonaa euroa. Tosin momentin perusteelluosa on muutettu siten, ettei siitä enää ilmene, miten määräraha jakautuu korjaus- ja energia-avustusten välillä. Korjausavustusten painopiste on uusien hissien jälkiasentamisessa sekä vanhus- ja vammaisten asuntojen korjaamisessa kotona asumisen edistämiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtakunnallista, 5-vuotista Hometalkoot-ohjelmaa toteutetaan edelleen aktiivisesti ja tehokkaasti. Haja-asutuksen talousjätevesikorjauksien avustamiseen ei esitetä enää lainkaan määrärahaa. Myös hissien korjaamisen tukeminen loppuu. Valiokunta huomauttaa, että talousarvioesitys on ristiriidassa eduskunnan ns. hajajätevesilainsäädännön hyväksymisen yhteydessä¹ helmikuussa 2011 hyväksymän yksityiskohtaisen lausuman kanssa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus nostaa korjausavustusmäärärahan myöntämisen perusteena olevia tulorajoja ja korjaus- ja energia-avustusmäärärahaa siten, että avustus edistää pienituloisten kotitalouksien jätevesien käsittelyn parantamistoimien toteuttamista.

Energia-avustustason 20 miljoonan euron leikkaus vaikeuttaa merkittävästi lämmitystapamuutosten, kuten lämpöpumppujen ja pellettilämmityksen käyttöönottamista. Uusiutuvan energian avustus putoaa esityksen mukaan 30 miljoonasta eurosta 10 miljoonaan euroon. Arvioiden mukaan energiansäästö tavoiteuran mukaisesta tavoitteesta uhkaa jäädä tämän vuoksi toteutumatta noin 1 TWh.

Valiokunta huomauttaa, että EU:n säädöksiin perustuva uusiutuvan energian velvoitepaketti vuodelta 2010 edellyttää, että Suomi nostaa uusiutuvan energian osuuden 38 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä, mikä edellyttää 38 TWh:n

lisäystä, kun arvion pohjana on 327 TWh:n lopukulutuservio. Samanaikaisesti näyttää siltä, että myös merituulivoimalle arvioitu lisäys uusiutuvaan energiaan jää toteutumatta merituulivoiman korkean kustannustason vuoksi, joten tältä osin jäänee toteutumatta 2 TWh:n osuus uusiutuvaa. Valiokunta pitää olennaisen tärkeänä, että energia- ja ilmastopoliittisen strategian tavoitteita toteutetaan johdonmukaisesti, mikä edellyttää määrärahatason säilyttämistä ennallaan.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitus seuraa energia- ja ilmastopoliittisen strategian vuonna 2012 toteutettavassa tarkistustyössä, johtaako määrärahatason laskeminen Suomea sitovien tavoitteiden toteutumisen hidastumiseen, ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Rakennusperinnön hoito

Talousarvioesityksessä momentille 35.20.64 (Avustukset rakennusperinnön hoitoon) esitetään 1,35 miljoonaa euroa, joka on miljoona euroa vuoden 2011 talousarviota vähemmän. Valiokunta toteaa, että nykytasollaankin vaatimaton määräraha on osoittautunut hyvin tarpeelliseksi avustukseksi, jonka avulla on voitu säilyttää arvokasta rakennusperintöämme. Rakennusperinnön säilymisen perusedellytyksiä ovat jatkuva hoito ja luontevassa käytössä pysyminen, joten käyttäjien ja tavallisten kansalaisten asennoituminen on tärkeää. Kiinteistön omistaja kantaa aina täyden vastuun omaisuutensa kunnossapidosta ja korjaamisesta. Vanhan rakennuksen suojeluarvot säilyttävä ylläpito voi kuitenkin vaatia toisinaan suurtakin taloudellista panosta, sillä rakennuksen ominaisuutensa ja historiallisten arvojen säilyttäminen edellyttää korjausmenetelmien erityistä valintaa ja perinteisiä menetelmiä. Tästä syystä on kohtuullista, että valtio voi edelleenkin pieneltä osin tukea kiinteistön omistajien vapaaehtoista suojelutyötä. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää,

¹ YmVM 18/2010 vp — HE 179/2010 vp — EV 288/2010 vp: 5. lausuma.

että valtiovarainvaliokunta nostaa Avustukset rakennusperinnön hoitoon -määrärahaa 1 miljoona euroa (35.20.64).

2 Ympäristön- ja luonnonsuojelu

Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on tehdä Suomesta luonnon monimuotoisuuden vaalimisen ja ilmastomuutoksen torjunnan sekä kestävä luonnonvarapolitiikan edelläkävijä. Suomesta tulisi kehittää hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen tulisi pysäyttää sekä pinta- ja pohjavesien hyvä tila saavuttaa. Valiokunta pitää linjauksia tärkeinä korostaen, että nämä tavoitteet edellyttävät kestävä kehityksen tavoitteiden syvällistä sisällyttämistä kaikkien hallinnonalojen tavoitteisiin, sillä varsinaiset ympäristöministeriön hallinnonalan resurssit ovat vaatimattomat, ainoastaan 0,5 % talousarvion kokonaisuudesta. Valiokunta pitää tärkeänä, että eri hallinnonalojen toimenpiteiden kestävyttä pystytään arvioimaan tulevaisuudessa tehokkaammin sen varmistamiseksi, että politiikat muodostavat johdonmukaisen, kestävä kehitystä toteuttavan kokonaisuuden.

Valiokunta pitää hallitusohjelman mukaisena ja hyvin kannatettavana kasvupanostuksena vihreän talouden edistämiseen kohdennettua yhteensä 4,4 miljoonan euron suuruista lisämäärärahaa ja valtuutta (32.20.43), joka on hyvin tarpeellinen kestävä tuotannon ja kulutuksen ohjelman toteuttamiseen, kuten materiaalitehokkuuden edistämiseen ja ympäristönäkökulmien huomioon ottamisen tehostamiseen julkisissa hankinnoissa.

METSO-ohjelma

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuutta koskeva ns. METSO-ohjelma on merkittävin yksittäinen hanke, jonka avulla pyritään pysäyttämään metsiemme luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Talousarvioesityksen momentille 35.10.63 (Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot) esitetään kokonaisuutena 50,83 miljoonaa euroa, mikä on luonnonsuojeluohjelmien toteuttamiseksi ja monimuotoisuutta kos-

kevien tavoitteiden saavuttamiseksi ehdottomasti tarpeen. Valiokunta korostaa, että METSO-ohjelma on kokonaisuus, jota toteutetaan ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistyönä ja kokonaistavoitteen saavuttamisen kannalta on tärkeää, että kokonaisrahoitus on riittävää. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahaa 30.60.45 on kuitenkin vähennetty 3 miljoonalla, mikä heikentää merkittävästi mahdollisuuksia tehdä uusia sopimuksia. Henkilötyövuosikiintiöt, joita ei saa ylittää, voivat muodostua esteeksi ohjelman toteuttamisen tavoiteaikatauluissa pysymisessä. Valiokunta korostaa, että myös riittävien henkilöstöresurssien turvaaminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa on olennaista määrärahojen käytön kannalta ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Yleisellä tasolla (myös Itämeren suojelutehtäviin liittyen) olisi varmistettava, että tuottavuusohjelmassa sidotuista henkilötyövuosikiintiöistä riippumatta on mahdollista esimerkiksi palkata erillisrahoituksella määräaikaista työvoimaa tarvittavien tehtävien hoitamiseen.

Valiokunta toteaa, että esitetyllä määrärahasolla ei tultane saavuttamaan METSO-ohjelman tavoitteita. Tämä on hyvin valitettavaa, sillä ohjelman avulla on saatu asenneilmapiiri suojelua kohtaan muuttumaan merkittävästi myönteisemmäksi. Suojelualueiden lisääminen ei myöskään ratkaise luonnon monimuotoisuuden heikkene- misen pysäyttämisen haastetta, vaan olennaista on onnistuminen talousmetsien monimuotoisuuden suojelemisessa osana kestävä metsätalouden harjoittamista.

Valiokunta toteaa vielä, että ulkoasiainministeriön hallinnonalalla olevaa, vähenevää lähi-alueyhteistyörahoitusta tulee suunnata tehokkaasti paitsi Itämeren suojeluun, myös suojelualueverkoston laajentamisen edistämiseksi rajan läheisyydessä Laatokan Karjalassa sekä Luoteis-Venäjällä.

Metsähallituksen luontopalvelut

Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät -momentille (35.10.52) esitetään 26,882 miljoonaa euroa. Määrärahan mitoituksessa tulisi ottaa huomioon, että myös virkistyskäyttöpalveluihin

käytettävät työllisyysvarat ovat vähentyneet samanaikaisesti, mikä vaikeuttaa Metsähallituksen toimintaa.

Vuonna 2011 on perustettu kaksi uutta kansallispuistoa: Selkämeren kansallispuisto ja Sipoonkorven kansallispuisto. Sipoonkorvesta muodostuu virkistyspainotteinen kansallispuisto, sillä alueeseen kohdistuu voimakas virkistyskäyttöpaine. Luontoarvojen turvaamiseksi ja virkistyskäytön ohjaamiseksi tarkoituksenmukaisesti alueella on tarpeen rakentaa ja ylläpitää tarvittava infrastruktuuri alueelle.

Valiokunta korostaa tarvetta varmistaa, että uusien kansallispuistojen perustaminen ei johda siihen, että vanhojen kansallispuistojen tarpeet jäävät hoitamatta. Kansallispuistoilla on suuri merkitys matkailun vetovoimatekijänä ja siten aluetalouden kannalta. Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden palveluihin sijoitetut varat palautuvat moninkertaisesti paikallistalouteen. Luontopalvelut on myös merkittävä nuorten työllistäjä, kun erityisesti kesäksi palkattavalla kausityövoimalla on voitu helpottaa Itä- ja Pohjois-Suomen vaikeaa työttömyyttä. Toiminnan rahoituksessa tulisi jatkossa ottaa huomioon nämä välilliset vaikutukset. Virkistyspalveluihin käytettävissä olevien määrärahojen vähentymisen vuoksi Metsähallitus joutuu rahoittamaan esimerkiksi erätarkastukseen tarvittavan uuden viran sisäisellä siirrolla, jolloin vastaava rahoitus vähentää uittorakenteiden ylläpitoon osoitettavia resursseja. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta nostaa Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät -määrärahaa 2 miljoonaa euroa (35.10.52).

Itämeren suojelu

Itämeren suojelua toteutetaan laajasti monin toimin, mikä on perusteltua, koska meren heikko tila johtuu monen tekijän muodostamasta kokonaisuudesta. Mikään hallinnonala ei yksin omilla toimillaan voi parantaa meren tilaa, vaan suojelunäkökulma on integroitava tehokkaasti kaikille hallinnonaloille. Valtioneuvoston Itämeri-

selonteko (2009) tukee hyvin Itämeren suojelutoimien koordinoitua sekä Itämeren suojelukomission toimintaohjelman (HELCOM Baltic Sea Action Plan) toimeenpanoa. Hallitusohjelma ja talousarvio tukevat Itämeri-selonteon seurantaraportin mukaisia toimia. Valiokunta korostaa Itämeren suojelun suurta merkitystä ja katsoo, että määräraha tulee kohdentaa siten, että suojelutoimien vaikuttavuus meren tilan parantamiseen on mahdollisimman tehokas. Itämeren suojeluun liittyvien menojen koordinoitujen tehostaminen koordinaatioryhmä perustamalla ei ole vielä käynnistynyt, joten eri toimenpiteiden kokonaisuuden arvioiminen on vielä haasteellista. Valiokunta kiirehtii hallitusohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden käynnistämistä koordinaatioryhmän perustaminen mukaanlukien.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla määrärahat sisältyvät momentille 35.10.22 (Eräät ympäristömenot), kun vuoden 2011 talousarviossa vielä oleva Itämeri-momentti on yhdistetty mainittuun yleisempään menokohtaan. Tärkeitä toimenpiteitä ovat muun ohella merenhoidon suunnittelun yhteensovittaminen, ravinnekierrätyksen edistäminen kuormituksen vähentämiseksi, Saaristomeren ja Selkämeren valuma-alueen maatalouden vesiensuojelun tehostaminen sekä vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventoiminen. Valiokunta toteaa, että vedenalaisen luonnon inventoimista koskeva ns. VELMU-ohjelma on hyvin tärkeä myös siksi, että sen avulla saadaan perustietoa vedenalaisista luonnonarvoista, mikä on välttämätöntä esimerkiksi tuulivoiman ja merisoranotto toimintojen sijoittamiseksi. Tuulivoiman edistämistavoite on määrältään mittava, ja tietopohjan aikaansaamisella on tavoitteen toteuttamisen edistämisen kannalta kiire.

Valiokunta katsoo, että typenpoiston tehostamista yhdyskuntajätevesipuhdistamoilla tulee vauhdittaa joko vireillä olevan sitoumussojituksen tai sitovammin keinoin. Rannikon läheisillä yhdyskuntajätevesipuhdistamoilla voidaan parantaa typen puhdistustulosta usein kustannustehokkaasti myös tehostamalla käyttötarkkailua ja edistämällä parhaiden käytäntöjen leviämistä. Viemäriverkostojen saneerauksella

voidaan myös välillisesti alentaa ravinnekuorimitusta. Ongelmana ovat erityisesti satunnaiset ylivuodot vesistöihin, joita tulee torjua tehokkaasti. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta nostaa Eräät ympäristömenot -määrärahaa 1 miljoona euroa (35.10.22).

Siirtoviemärit ja haja-asutuksen jätevesihuolto

Valiokunta korostaa, että yhdyskuntien ja haja-asutusalueiden vesiensuojelua edistävillä investoinneilla toteutetaan myös Itämeren suojeluohjelman mukaisia toimenpiteitä ja Suomen velvoitteita. Siirtoviemärien ja haja-asutuksen jätevesihuollon rahoitus esitetään talousarviossa rahoitettavaksi momentilta 35.10.61 (Ympäristönsuojelun edistäminen) ja entinen Ympäristötyöt -momentti 35.10.77 lakkautettavaksi kokonaan. Osa lakkautettavan momentin määrärahoista siirtyy momentille 35.10.22 (Eräät ympäristömenot), mutta kokonaisuutena määrärahaa ehdotetaan vähennettäväksi. Merkittävä osa määrärahasta suunnataan siirtoviemäreiden rakentamiseen. Valiokunta huomauttaa, että myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle sijoittuvaan vesihuollon ja tulvasuojelun tukemiseen tarkoitettuun määrärahaan 30.50.31 kohdistuu 3 miljoonan euron vähennys.

Vesihuoltotoimenpiteiden avustamiseen tarkoitettu määräraha suunnataan ensisijaisesti viemäriverkostojen laajentamiseen haja-asutusalueilla, mikä on vesiensuojelun näkökulmasta

hyvin perusteltua. Vesiensuojelun kannalta taroituksenmukaisia hankkeita olisi huomattavasti enemmän kuin mitä nyt osoitetulla budjettirahoituksella voidaan toteuttaa. Valiokunta korostaa, että määrärahatason leikkaaminen osuu erityisen hankalaan ajankohtaan, kun haja-asutuksen vesiensuojelua koskevat lain ja asetuksen velvoitteet tulee toteuttaa viimeistään maaliskuussa 2016. Päätökset viemäriverkostojen laajentamisesta tulisi tehdä hyvissä ajoin ennen tuota ajankohtaa.

Siirtoviemäreiden rakentaminen edistää vesiensuojelua, kun haja-asutuksen jätevedet voidaan siten koota isompiin ja tehokkaampiin jätevedenpuhdistamoihin, joissa parempi puhdistustulos saavutetaan kustannustehokkaasti. Vesiensuojelu muodostuu joka tapauksessa puhtaan veden huollon ja jätevesihuollon muodostamasta kokonaisuudesta, jonka koordinaatio on olennaista kustannustehokkaan kokonaisuuden aikaan saamiseksi. Valiokunta katsoo, että ministeriöiden välisen yhteistyön järjestymiseen tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota harkiten myös kokonaisuuden uudelleenorganisointia. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta nostaa Ympäristönsuojelun edistäminen -määrärahaa 3 miljoonaa euroa (35.10.61).

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Tapani Mäkinen /kok
vpj.	Rakel Hiltunen /sd	Martti Mölsä /ps
jäs.	Timo Heinonen /kok	Sirpa Paatero /sd
	Antti Kaikkonen /kesk	Sari Palm /kd
	Pauli Kiuru /kok	Mirja Vehkaperä /kesk
	Jari Lindström /ps	Juha Väätäinen /ps.
	Eeva Maria Maijala /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Kuten ympäristövaliokunnan mietinnöstä ilmenee, monet leikkaukset ovat ristiriidassa hallituksen ympäristötavoitteiden kanssa. Lisäksi talousarvioesityksen leikkaukset kohdistuvat pääsääntöisesti työllisyyttä lisääviin kohteisiin. Näin ne ovat ristiriidassa myös hallituksen työllisyystavoitteiden kanssa.

Avustukset korjaustoimintaan (35.20.55)

Avustukset korjaustoimintaan -momentin määrärahasi esitetään 55,5 miljoonaa euroa, josta korjausavustuksiin suunnataan 37,5 miljoonaa ja energia-avustuksiin 18 miljoonaa euroa. Perusteluista ei ilmene, miten määräraha jakautuu korjaus- ja energia-avustusten välillä. Uusien hissien jälkiasentaminen sekä vanhusten ja vammaisten asuntojen korjaaminen on taloudellisesti ja inhimillisesti kannattavaa. Jos hallituksen esitys toteutuu, hissien korjausrakentaminen loppuu kokonaan.

Talousarvioesitys on ristiriidassa eduskunnan vuonna 2011 hyväksymän lausuman kanssa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus nostaa korjausavustusemäärärahan myöntämisen perusteena olevia tuloaroja ja korjaus- ja energia-avustusemäärärahaa siten, että avustus edistää pienituloisten kotitalouksien jätevesien käsittelyä.

Energia-avustusten 20 miljoonan leikkaus estää lämmitystapamuutokset, jotka edistäisivät siirtymistä tuontienergiasta kotimaisen energian käyttöön. Energiakorjauksiin sijoitettu euro tulee nopeasti takaisin säästyneenä energiankulutuksena. Uusiutuvan energian käyttöönnotolla

vaikutetaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, joten sillä on suuri ympäristövaikutus. Uusiutuviin energialähteisiin siirtymisellä on myös merkittävä vaikutus kotimaisen uusiutuvan energian, esimerkiksi hakkeen ja bioenergian, osalta. Tätä kautta uusiutuvaan energiaan siirtymisen kannustamisella on dynaamisia vaikutuksia myös työllisyyteen ja harmaan talouden ehkäisemiseen. Momentilla on suuri vaikutus sekä ympäristöön että ihmisten hyvinvointiin.

Ympäristönsuojelun edistäminen (35.10.61)

Hallitusohjelmassa luvataan edistää haja-asutusalueen jätevesisäädösten toimeenpanoa tiedottamisen ja neuvonnan resurssien turvaamisen kautta sekä edistää siirtoviemärihankkeita. Tämä näkemys oli kirjattu myös edellisen eduskunnan asiaa koskevaan mietintöön. Eduskunta on lisännyt vuosittain momentille määrärahaa.

Ympäristövaliokunta on toistuvasti kiinnittänyt huomiota siirtoviemäreiden merkitykseen ympäristönsuojelussa. Siihen esitetyt määrärahat ovat riittämättömät.

Mielipide

Edellä olevan perustella esitämme, että

valtiovarainvaliokunta lisäisi kohtaan avustukset korjaustoimintaan (35.20.55) 20 miljoonaa euroa sekä

kohtaan siirtoviemärit ja haja-asutusalueen jätevesihuolto (35.10.61 ja 35.10.22) 8 miljoonaa, joista 7 miljoonaa siirtoviemäriin ja 1 miljoona jätevesineuvontaan.

Eriävä mielipide

YmVL 7/2011 vp — HE 59/2011 vp

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2011

Antti Kaikkonen /kesk
Eeva Maria Majjala /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk

Jari Lindström /ps
Martti Mölsä /ps
Juha Väätäinen /ps